

Børnerådets profil på samværs- og skilsmisseområdet

December 2002

sg

Børnerådet vil på baggrund af fogedundersøgelsen, som beskrevet i notatet ”Tvangsfuldbyrdelse i samværsager” fra december 2002 forfølge følgende visioner og mål på skilsmisse- og samværsområdet:

Skilsmisse

VISION:

- *Alle forældre må, når de beslutter sig for at separation, skilsmisse, ophør af fælles forældremyndighed eller overførsel af forældremyndighed er nødvendigt, og når de melder dette i Statsamtet, ikke være i tvivl om, hvordan deres børn kommer ud af situationen med færrest mulige sår.*

Der skal udarbejdes et info-materiale der automatisk sendes til alle forældre der henvender sig til Statsamtet om separation, skilsmisse og forældremyndighedsspørgsmål.

- *Alle børn hvis forældre overvejer separation eller skilsmisse, ophør af fælles forældremyndighed eller at overføre forældremyndighed fra den ene til den anden forældre skal tilbydes en fortrolig samtale med en udenforstående voksen (en §28 samtale).*

Dette kan ske via opslag, plakater og foldere på skoler, i socialforvaltninger og PPR. Den udenforstående voksen skal som psykolog el.lign. være kyndig i ”den gode børnesamtale” og skal ikke have referat- eller notatpligt. En sådan samtale vil kunne indvirke positivt på barnets livssituation (Se Hanne Warmings bog: ”Det er lidt svært men jeg må jo sige min mening”). Forældremyndighedsindehaveren skal ikke kunne nægte barnet at få en sådan vejledning. Velvidende at der vil være tale om måske 20.000 samtaler om året, er det ikke realistisk at gennemføre med et slag, men der må arbejdes på at det bliver et permanent tilbud på sigt.

- *Det skal statueres ved lov at børn uden nogen nedre aldersgrænse skal høres i alle forældremyndigheds- og samværsager, medmindre hensynet til barnet taler imod det. Barnets synspunkter skal tillægges vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.*

Dette skal gælde for såvel § 28 som § 29 samtaler i Lov om forældremyndighed og samvær.

Samvær

- *Børn må ikke tvinges til samvær mod deres vilje.*
- *En forælder der ikke har søgt kontakt med sit barn i 3 år, kan miste retten til samvær, medmindre hensynet til barnet taler imod det.*

- *Når det er besluttet at samvær skal overvåges, har samværsforælderen pligt til at gennemføre det. Ved gentagen misligholdelse mister samværsforælderen retten til samvær, medmindre hensynet til barnet taler imod det.*

Derfor skal Børnerådet arbejde på at Civilretsdirektoratets Vejledning om behandling af samværssager til Statsamterne bliver revideret, således at Vejledningen, og dermed også Statsamternes behandling af samværssagerne, tager udgangspunkt i barnet bedste og i at samvær er en ret, og ikke en pligt, for barnet. Det samme gælder pjecen ”Med barnet i centrum” – der trods titlen primært beskæftiger sig med at sætte forældrenes rettigheder i centrum.

Fokus i samværssager skal være hvordan man hjælper børnene og begge forældre til fortsat at have såvel en udbytterig kontakt som et nært forhold efter skilsmissen. Noget der ikke opnås, når der træffes en beslutning om samvær trods barnets ulyst eller modvilje - eller hvis en sådan beslutning i værste fald gennemtvinges med magt vha. fogeden. Det har vist sig at uflexible samværsordninger har en boomerang-effekt, således at børn der tvinges til samvær de ikke ønsker nægter al yderligere kontakt med den forælder der fastholdt ordningen, så snart det overhovedet er muligt.

Parallelt skal Børnerådet arbejde for at Civilretsdirektoratet nedsætter en ad-hoc arbejdsgruppe bestående af børnesagkyndige, børneforskere og familieretsjurister, der skal komme med nogle bud på, hvordan man kan foretage en sagsbehandling med barnet i centrum. Arbejdsgruppens arbejde tænkes udgivet i et hæfte til brug for Statsamterne (se nærmere om dette forslag Børnerådets høringssvar til Vejledningen 17.8.1999).

- *Hvis tvangsudlevering alligevel overvejes kan det først ske efter en samtale med barnet og efter at der er indhentet en børnesagkyndig vurdering, og i selve udleveringssituationen skal der tilkaldes en børnesagkyndig til at varetage barnets bedste.*

Reglerne om tvangsudlevering af et barn findes i Retsplejelovens § 478 stk. 1 nr. 3, § 483 og § 536 og bærer tydeligt præg af at henhøre i Retsplejelovens kapitel om udlevering af ting. Reglerne må ændres og måske flyttes i et kapitel for sig, således at en udgående fogedforretning for at gennemtvinge et samvær kun kan gennemføres efter en samtale med barnet og efter en børnesagkyndig vurdering. Under selve udleveringen skal en uvildig børnesagkyndig være til stede, for at kunne varetage barnets bedste. Ligeledes må fogedrettens mulighed for at afvise en tvangsudlevering efter Rpl. § 536 stk. 1 3. pkt. lempes, således at der skal mindre til end at ”barnets sjælelige og legemlige sundhed udsættes for alvorlig fare”, som formuleringen er nu.

- *Problemet med at der ikke er nok børnesagkyndige uden for Storkøbenhavn må løses.*

Trods det faktum at betalingen er god, er der ofte 3-6 måneders ventetid på at få en sagkyndig ind over sagen, hvis sagen forløber for en ret uden for Storkøbenhavn.